

Η ανεργία ως πηγή αντικοινωνικών συμπεριφορών και ο ρόλος του σχολείου

Η κατανόηση της βίας και του εκφοβισμού αποτελεί ενδεχομένως μια από τις δυσκολότερες και πιο προκλητικές επιστημονικές διερωτήσεις. Πρόκειται για όρους τόσο οικείους αλλά και, ταυτόχρονα, τόσο άγνωστους, καθόσον εμπεριέχουν υψηλό βαθμό αμφισημίας* και μη ευκρινούς προσδιορισμού. Αντιληπτό πάντως από τους περισσότερους είναι ότι ποικίλες μορφές βίας και εκφοβισμού είναι παρούσες σε πολλά επίπεδα της σύγχρονης ζωής, ιδιαίτερα στις νεανικές κοινωνικές ομάδες.

Η πραγματικότητα αυτή επιβεβαιώνεται συμπυκνωμένα μέσα από τα σημαντικότερα προβλήματα που απασχολούν την κοινωνία σήμερα. Η υψηλή ανεργία, κυρίως η νεανική, οι δουλειές του ποδαριού, η ανασφάλιστη εργασία, οι χαμηλές αμοιβές, ακόμη και όταν υπάρχει εργασία, και οι παρεκκλίνουσες συμπεριφορές διαμορφώνουν ένα κοινωνικό τοπίο που χαρακτηρίζεται από τη ρευστότητα, τις ασυνέχειες, την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα μπροστά στο μέλλον.

Σαφώς το σχολείο, η οικογένεια και άλλοι κοινωνικοί θεσμοί, θεωρητικά τουλάχιστον, δύνανται μέσω της κοινωνικοποίησης και της έγερσης προσδοκιών για κοινωνική ανέλιξη να περιορίσουν τις εστίες έντασης. Ποιες όμως μπορεί να είναι οι επιπτώσεις, όταν οι προσδοκίες που καλλιεργεί η κοινωνία για αυτοπραγμάτωση και κοινωνική άνοδο προσκρούουν πάνω στη δομή της αγοράς εργασίας και διαψεύδονται; Ποια μέσα χρησιμοποιούν τα άτομα, και πρωτίστως οι νέοι, όταν οι ατομικές προσδοκίες και τα σχέδια ζωής καταρρέουν εξαιτίας της ανυπαρξίας θεμιτών μέσων πραγμάτωσης, όπως είναι η εργασία; Η προσφυγή σε μη θεμιτά μέσα, όπως η παραβατικότητα και η ποικιλόμορφη άσκηση βίας, δυστυχώς, συνιστά όχι σπάνια μια επιλογή εκ πλήρωσης αυτών των προσδοκιών.

Υπό την οπτική αυτή, σε ποιον βαθμό το σχολείο μένει ανεπηρέαστο; Είναι προφανές ότι οι συγκρουσιακές συμπεριφορές θα αποτελέσουν στοιχείο της σχολικής καθημερινότητας στο μέτρο που η οργανωτική κουλτούρα του σχολείου δεν μπορεί να τις αντιμετωπίσει. Έτσι, πολλά βίαια περιστατικά δεν αναφέρονται λόγω φόβου ή έλλειψης εμπιστοσύνης προς τον τρόπο διαχείρισής τους. Και τούτο, διότι τα σχολεία είναι προσανατολισμένα περισσότερο στην κατεύθυνση της μετάδοσης γνώσεων και στην αξιολόγηση των γνωστικών ικανοτήτων των μαθητών, παρά σε αυτή της επεξεργασίας των βιωμάτων τους, της ενίσχυσης των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και της κοινωνικής διαπαιδαγώγησής τους,

Αυτή, αναμφίβολα, είναι μια αποστολή που ανήκει κατ' αρχάς στους γονείς, αλλά και το σχολείο, αποσκοπώντας στην ενίσχυση της πνευματικής και της ψυχοκοινωνικής ανάπτυξης των μαθητών, καλείται να τη συμπληρώσει, σε συνεργασία μαζί τους, ιδίως μάλιστα όταν διαπιστώνεται ότι οι γονείς ασκούν τον ρόλο τους πλημμελώς. Η παρέμβαση του σχολείου μπορεί να είναι καταλυτική, απαιτείται όμως περαιτέρω έρευνα για την εκτίμηση των διαστάσεων αυτού του προβλήματος.

Πάντως, το «είμαστε όλοι ένοχοι» σε τέτοιου είδους ζητήματα δεν ικανοποιεί ως εξήγηση, διότι οι ομολογίες συλλογικής ενοχής είναι η καλύτερη δυνατή εγγύηση

ενάντια στην ανακάλυψη των ενόχων και η καλύτερη δικαιολογία, για να μένουμε αδρανείς. Η αλλαγή παραδείγματος είναι στο χέρι μας.

Μ. Σπυριδάκης. (2014). Ανθρωπολογική προσέγγιση της βίας και του σχολικού εκφοβισμού. Εισήγηση από την Ιστοσελίδα του Δικτύου για την πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού (διασκευή).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

* Αμφισημία: ιδιότητα λέξης, φράσης ή πρότασης να έχει διαφορετική σημασία, να γίνεται αντιληπτή με δύο διαφορετικούς τρόπους.

ΘΕΜΑΤΑ

Α. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (70 - 90 λέξεις). (μονάδες 20)

Β1. Γιατί, σύμφωνα με τον αρθρογράφο, η κατανόηση του φαινομένου της βίας αποτελεί μια από τις «δυσκολότερες και πιο προκλητικές επιστημονικές διερωτήσεις»; (60 – 80 λέξεις) (μονάδες 10)

Β2. α) Να γράψετε τα δομικά μέρη της τρίτης παραγράφου (Σαφώς ...προσδοκιών) του κειμένου. (μονάδες 5)

β) *Η υψηλή ανεργία, κυρίως η νεανική, οι δουλειές του ποδαριού, η ανασφάλιστη εργασία, οι χαμηλές αμοιβές, ακόμη και όταν υπάρχει εργασία, και οι παρεκκλίνουσες συμπεριφορές διαμορφώνουν ένα κοινωνικό τοπίο:* Τι είδους σύνταξη χρησιμοποιείται στο απόσπασμα; Αφού δικαιολογήσετε την επιλογή του συγγραφέα, να τη μετατρέψετε στο άλλο είδος. (μονάδες 5)

Γ1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις του κειμένου με την έντονη γραφή: κατανόηση, ανεργία, επιπτώσεις, εξαιτίας, έλλειψης. (μονάδες 10)

Δ. Σε ημερίδα που οργανώνει ο δήμος στο πνευματικό κέντρο του δήμου σας σχετικά με το μέλλον της εργασίας στην Ελλάδα, έχετε κληθεί να συντάξετε και να εκφωνήσετε ομιλία στην οποία θα αναφερθείτε στις κοινωνικές συνέπειες του φαινομένου της ανεργίας, και θα προτείνετε τρόπους επίλυσης αυτού του ζητήματος. (400-500 λέξεις) (μονάδες 50)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!!

Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 22 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ :
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ:

Επάγγελμα και Παιδαγωγική

Της Αμαλίας Κ. Ηλιάδη

Προσωπικότητα, Αγορά Εργασίας και Επιλογή επαγγέλματος: το τρίπτυχο «σήμα κατατεθέν», της εποχής μας.

Όταν κανείς αναρωτιέται για τη σχέση που συνδέει την προσωπικότητα του ανθρώπου με το επάγγελμα που επιλέγει συνειδητά να εξασκήσει, ο νους του καταφεύγει σε μια σειρά συνειρμικές συνάψεις που αναφέρονται στις προόδους της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας: Μας είναι γνωστή η κατηγοριοποίηση των ανθρώπινων προσωπικοτήτων που ο Χόλαντ προτείνει: οι έξι τύποι προσωπικότητας του Holland: Ρεαλιστικός - Πρακτικός (Realistic), Ερευνητικός (Investigative), Καλλιτεχνικός (Artistic), Κοινωνικός (Social), Επιχειρηματικός (Enterprising), Συμβατικός - Οργανωτικός (Conventional) αντιστοιχούν, σύμφωνα με τους συμβούλους σταδιοδρομίας σε ανάλογα - αντίστοιχα επαγγέλματα.

Οι σύμβουλοι σταδιοδρομίας με ειδική, επιστημονική ορολογία και συγκεκριμένες αρμοδιότητες - μεθοδολογία εργασίας, με αντικείμενο την βέλτιστη επιλογή επαγγέλματος ανάλογα με την προσωπικότητα του καθενός, με προσόντα και δεξιότητες σύμφωνα με τον κώδικα διεθνούς δεοντολογίας, πληροφορούν για τις σύγχρονες τάσεις στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επιλογές επαγγελμάτων, το ρόλο των γονέων και εν τέλει προχωρούν, μέσω της ψυχομετρίας, σε τελική αναφορά αποτίμησης της προσωπικότητας που ισχύει, κατά το μάλλον ή ήττον, σύμφωνα με τα δεδομένα τους.

Τα τεστ του επαγγελματικού προσανατολισμού στα οποία υποβάλλουν τους υποψηφίους «επαγγελματίες» διακρίνονται από αυστηρή κατηγοριοποίηση, αξιοπιστία και εγκυρότητα, χαρακτηριστικά που οδηγούν σε σημαντικές επισημάνσεις για την τελική απόφαση επιλογής επαγγέλματος. Τα σύγχρονα, διεθνή, αυτοματοποιημένα τεστ με την εισαγωγή της πληροφορικής παρουσιάζουν και αξιολογούν τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας με τρόπο συστηματοποιημένο, ώστε να διευκολύνεται ο υποψήφιος «επαγγελματίας» στην απόφαση ζωής που αποτελεί η επιλογή επαγγέλματος.

Η «μύηση» - εισαγωγή σε βασικές οικονομικές έννοιες και όρους, και ειδικότερα στην οικονομική της εργασίας, στο εργατικό δυναμικό, στην απασχόληση, εργασία, επάγγελμα, σταδιοδρομία, είναι απαραίτητα βήματα προκειμένου να κατανοηθεί το σύγχρονο, πολύπλοκο εργασιακό περιβάλλον. Επίσης, η μετεξέλιξη της απασχόλησης και των επαγγελμάτων, τα επαγγέλματα του παρελθόντος, τα επαγγέλματα του μέλλοντος, η σύγχρονη ταξινόμηση των επαγγελμάτων σε 17 μεγάλες κατηγορίες με θεωρητικό υπόβαθρο και πρακτική εφαρμογή περιλαμβάνονται στην εξάρτυση ενός απολύτως ενημερωμένου υποψηφίου «επαγγελματία».

Οι προβλέψεις για τις προοπτικές της αγοράς εργασίας και των επαγγελμάτων, η αξιοπιστία και η σημασία των προβλέψεων, η αξιοποίηση των προβλέψεων για τις επιλογές σταδιοδρομίας, το ισοζύγιο της ζήτησης και προσφοράς επαγγελμάτων, όπως αποτυπώνεται μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή στην αγορά εργασίας, η μεθοδολογία των διεθνών προβλέψεων είναι παράγοντες ακραιφνώς υπολογίσιμοι για μια επιτυχημένη τελική επιλογή. Βέβαια, οι ενδιάμεσες επιλογές σπουδών με εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η εύρεση-αναζήτηση εργασίας με βιογραφικό σημείωμα και συνέντευξη μπορούν να αποβούν ζητήματα με απρόσμενη εξέλιξη και απροσδόκητη κατάληξη, παρά τις αρχικές ενδείξεις - εν πολλοίς, αποδείξεις.

Ο χρυσός κανόνας για τη σωστή επιλογή σπουδών, επαγγελμάτων, σταδιοδρομίας είναι, κατά τη γνώμη μου, η «εισαγωγή» στην Αυτογνωσία. Οι προοπτικές των διαφόρων επαγγελμάτων, των συνθηκών και των αμοιβών εργασίας, τα οικογενειακά και οικονομικά δεδομένα, τα εκπαιδευτικά δεδομένα, τα τυχαία γεγονότα πάντα θα υπάρχουν για να επιβεβαιώνουν και να ενισχύουν τον χρυσό κανόνα της επιδίωξης αυτογνωσίας. Η τελική απόφαση για τις επιλογές σπουδών και επαγγελμάτων πρέπει να αφορά κυρίως τον ενδιαφερόμενο νέο άνθρωπο και να αναφέρεται ευθέως στην αυτογνωσιακή συνείδηση.

Οι προσομοιώσεις περιπτώσεων συμβουλευτικής - επαγγελματικού προσανατολισμού και σταδιοδρομίας με απαντήσεις, με ασκήσεις προσομοίωσης της εργασίας είναι πολύ χρήσιμες, δεν είναι όμως πανάκεια. Όπως όλα τα κρίσιμα ζητήματα επιλογών ζωής που συνοδεύονται από διλήμματα, υπαναχωρήσεις από την αρχική ιδέα, αμφιταλαντεύσεις και παρατεταμένη παραμονή σε νοερά σταυροδρόμια πολύπλοκων εσωτερικών αντιθέσεων, είναι πολυπαραγοντικά και, ενίοτε, άδηλα στην εξέλιξη - κατάληξή τους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να γίνει η περίληψη του κειμένου σε 100 λέξεις.

Μονάδες 25

B1. «Ο χρυσός κανόνας για τη σωστή επιλογή σπουδών, επαγγελματιών, σταδιοδρομίας είναι, κατά τη γνώμη μου, η «εισαγωγή» στην Αυτογνωσία.». Να αναπτύξετε την παραπάνω θέση σε μια παράγραφο. (70-90 λέξεις)

Μονάδες 10

B2. Με ποιόν τρόπο αναπτύσσεται η 2^η παράγραφος; («Όταν κανείς ... επαγγέλματα.»)

Μονάδες 5

B3. Πως ερμηνεύονται τα παρακάτω σημεία στίξης;

(2^η §) – (Realistic) (η παρένθεση)

(5^η §) – Η «μύηση» (τα εισαγωγικά)

(8^η §) – συμβουλευτικής – επαγγελματικού προσανατολισμού (η ενωτική παύλα)

Μονάδες 3

B4. Στο κείμενο κυριαρχεί η χρήση γ' προσώπου. Ποια είναι η λειτουργία του;

Μονάδες 2

B5. Να δώσετε τα συνώνυμα των λέξεων: συνάψεις, αρμοδιότητες, υπόβαθρο, ακραιφνώς, επιβεβαιώνουν.

Μονάδες 5

Γ. Όλοι αναγνωρίζουν ότι ένα από τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι είναι η εκλογή του επαγγέλματος. Αναλύστε τη σημασία του επαγγελματικού προσανατολισμού για το άτομο και το κοινωνικό σύνολο και τους παράγοντες που συντελούν στην επιλογή του επαγγέλματος. Το κείμενό σας θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα. (400-500 περίπου λέξεις)

Μονάδες 50

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!